

A group of diverse cartoon children are gathered around a large white rectangular sign. The sign is held up by several children, and its text is written in a bold, green, sans-serif font. The children are drawn in a simple, friendly style with large heads and small bodies. They have various skin tones, hair colors, and styles. One child on the left is wearing a pink shirt with the name 'MARTIN' on it. Another child on the right is wearing a yellow shirt and an orange skirt. The background is a solid black color.

Földrajz- tantervek története

A tantervkészítés folyamata

1. Cél meghatározása

A tantervkészítés folyamata

1. Cél meghatározása

2. Feladatok megfogalmazása

A tantervkészítés folyamata

1. Cél meghatározása

2. Feladatok megfogalmazása

3. Tananyag
kiválasztása

A tantervkészítés folyamata

1. Cél meghatározása

2. Feladatok megfogalmazása

3. Tananyag kiválasztása

4. Tananyag
elrendezése

1-2. A cél és a feladatok meghatározása

Társadalmi szempont

Mit kíván a társadalom az iskolától?

3. A tananyag kiválasztásának szempontjai

1. Az **iskolával** szemben meghatározott célok és feladatok megvalósulását szolgálja
2. Biztosítsa a **földrajz tantárgyra** vonatkozó kiemelt képzési-nevelési-oktatási célok, feladatok megvalósulását
 - fogalmak, folyamatok, összefüggések ⇒ valósághű képzetek, földrajzi-környezeti gondolkodásmód
 - tevékenységek ⇒ eligazodás a világban, ismeretalkalmazás az életben
 - a **jellemzőség elvének** alkalmazása
 - a legjellemzőbb példákon való bemutatás
 - földrészek, tájak, országok – csak a legjellemzőbb lényegkiemelés

3. Alkalmazkodjon a tanulók **életkori sajátosságaihoz**

- téma, mennyiség $\Rightarrow$ a befogadására képesek az adott korban
- támaszkodjon a tantervi előzményekre
- megismerés: ismert $\Rightarrow$ ismeretlen
közeli $\Rightarrow$ távoli

4. A tananyag elrendezése

Koncentráció elve

tartalmak és módszerek összekapcsolási módja

Nevelési	Készség- fejlesztési	Tartalmai	Módszertani
Nevelési területek közötti kapcsolat	Kommuniká- ciós, megis- merési és tájékoztató képességek	A tantárgyak műveltségi anyaga közötti kapcsolat	A tantárgyak tanításának módszerei közötti kapcsolat
<i>Pl. környezeti nevelés</i>	<i>Pl. tanulás kereszttan- terv (Nat)</i>	<i>Pl. környezet- ismeret, hon- és népisme- ret modul</i>	<i>Pl. termé- szettudo- mányos tárgyak</i>

Tantárgyi koncentráció

Integrált tantárgy	Szintetizáló (integráló) tantárgy	Komplex tantárgy
Több tudományág ismeretanyagát egy rendszerbe Rendezőelve: résztudományok egymás közötti kapcsolata	Korábbi ismereteket, tapasztalatokat magasabb szintézisbe hoz	Több tudományág ismeretanyagát egymás mellett Komplex rendszereket vizsgál probléma-centrikusan
<i>Pl. környezetismeret 1-4. o.</i>	<i>Pl. Ember és környezete fakultációs (1978)</i>	<i>Pl. természetismeret 5-6.o.</i>

Tananyag elrendezési elvek

1.Lineáris

évfolyamok

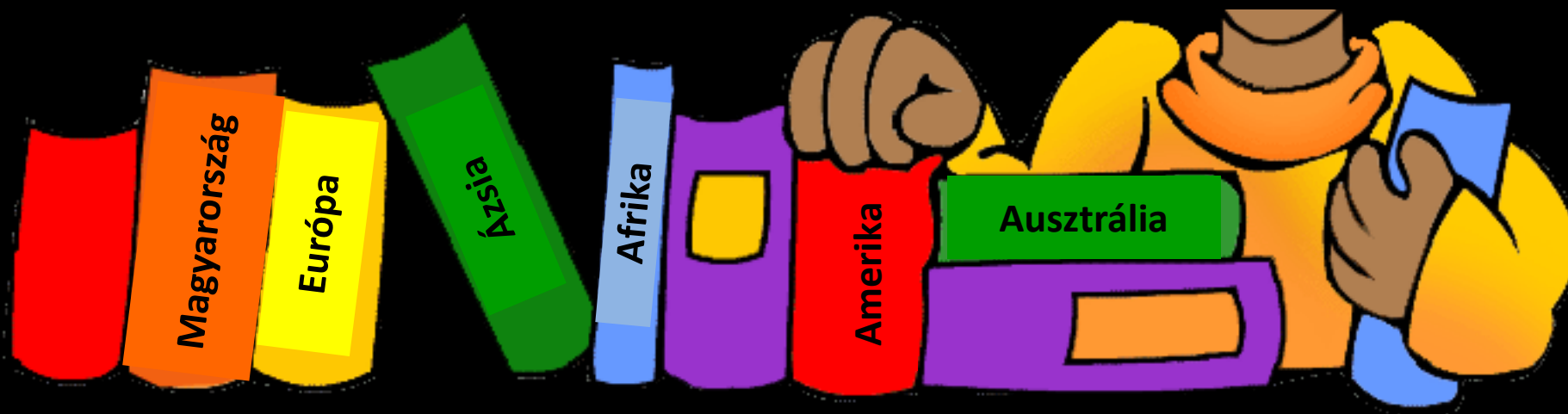

közeli
egyedi

témakörök

általános
távoli

lineálisan tárguló tananyag elrendezés

1. Lineáris

évfolyamok

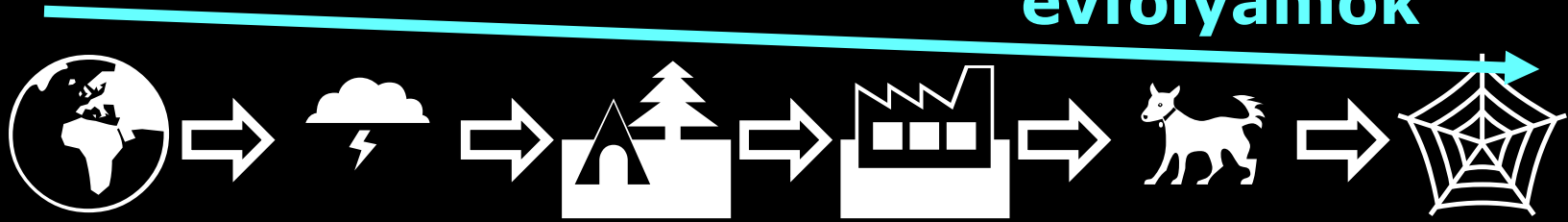
közeli
egyedi

témakörök

általános
távoli

lineálisan táguló tananyag elrendezés

évfolyamok

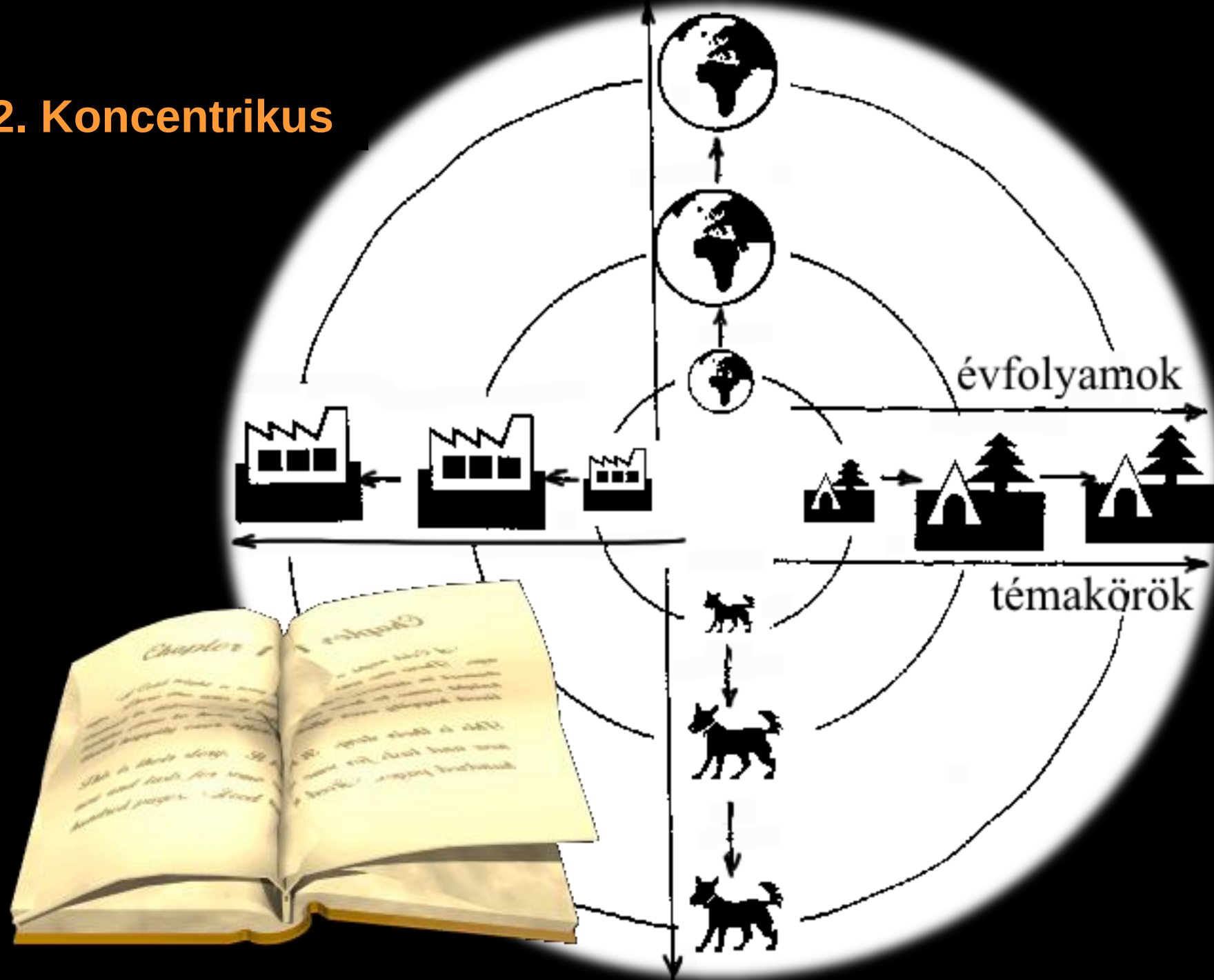
általános
távoli

témakörök

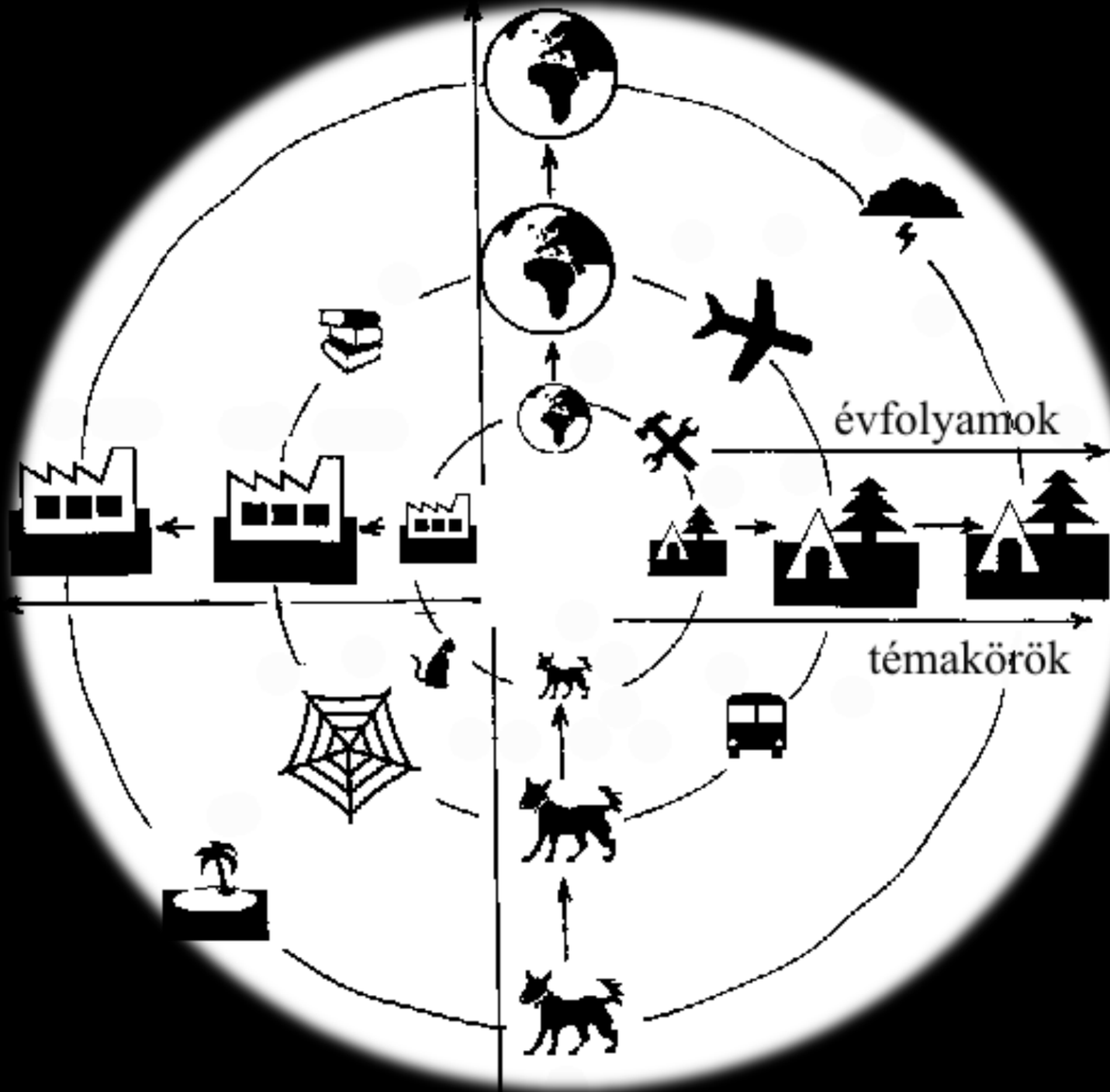
egyedi
közeli

lineálisan szűkülő tananyag elrendezés

2. Koncentrikus

3. Spirális

A hagyományos tantervek

Követelményrendszer

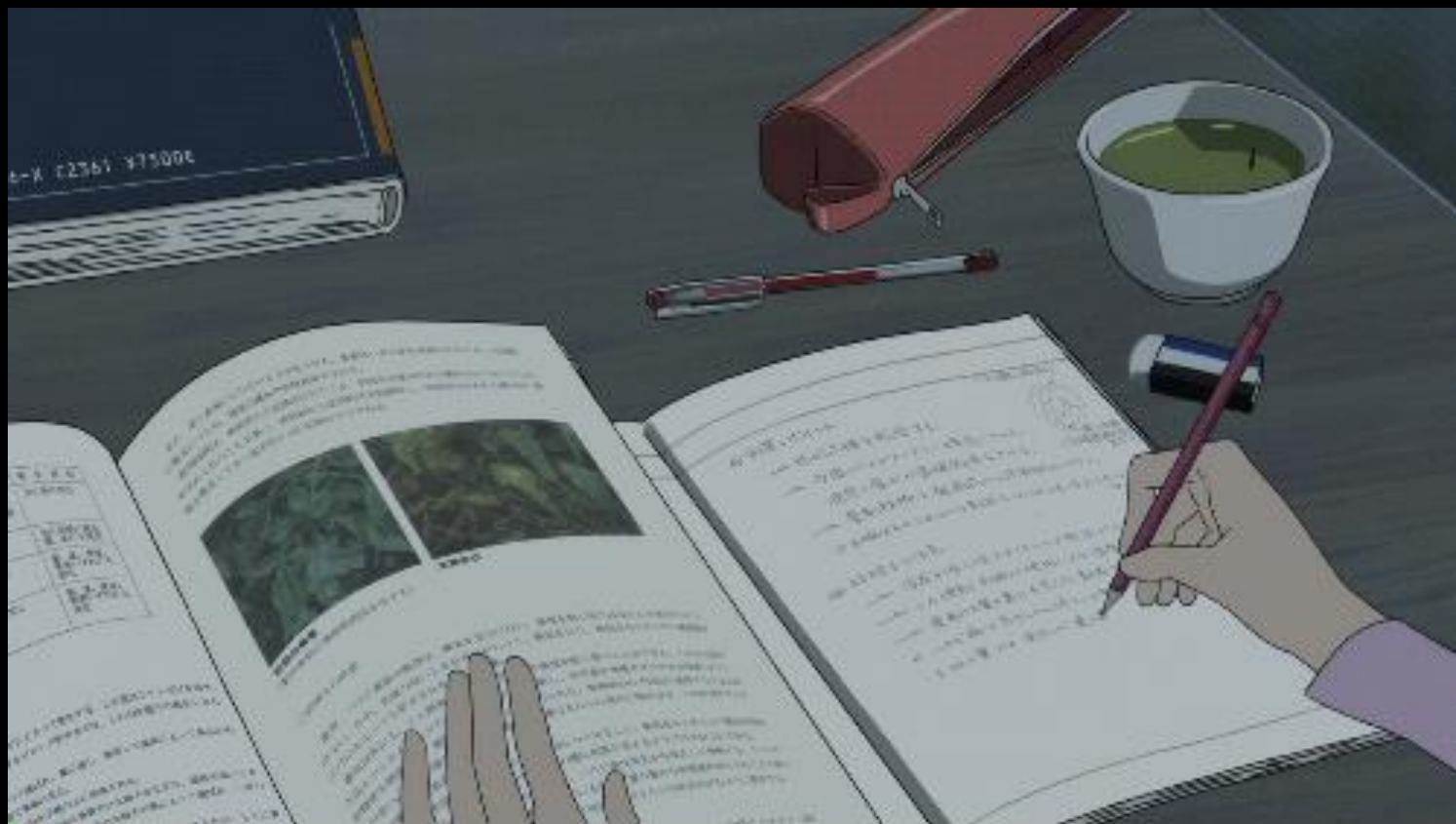
Kategóriái

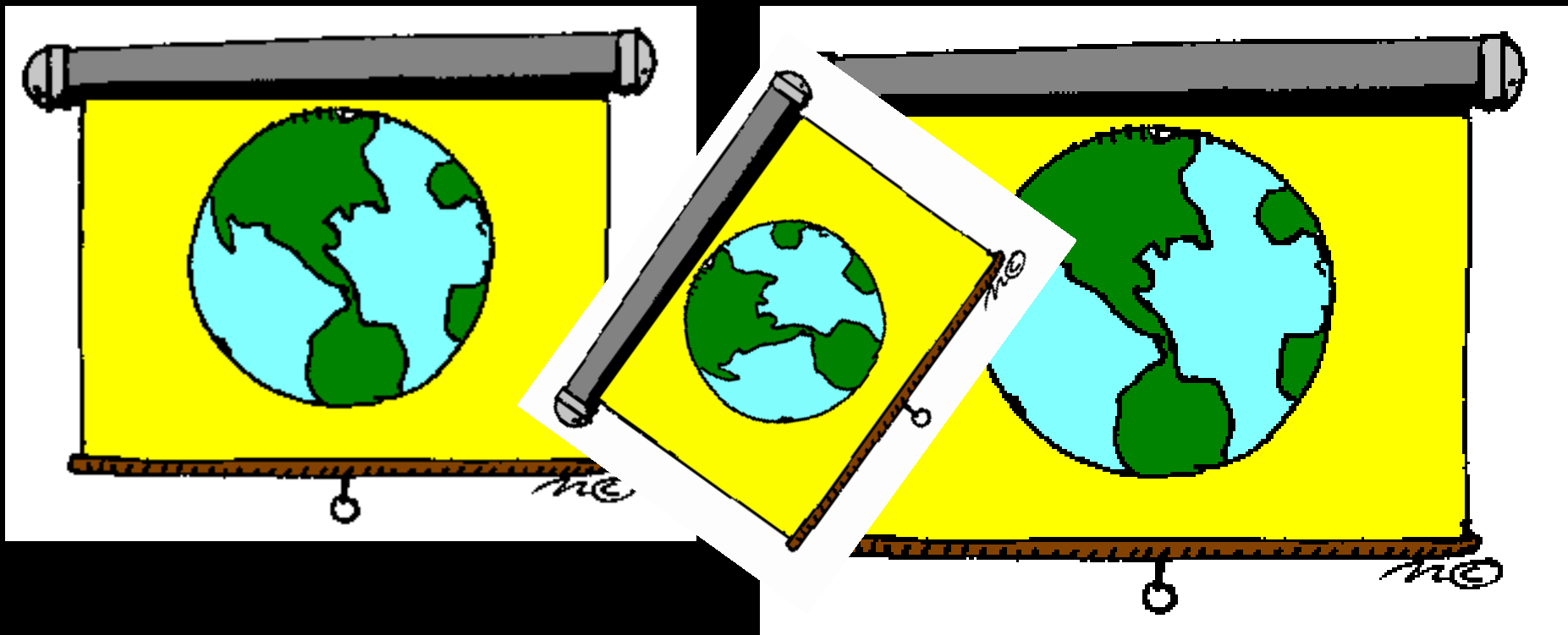
- fogalmak
- folyamatok
- összefüggések
- gyakorlatok, tevékenységek

A földrajztantervek története

A földrajz tantervek koncepcióváltásai

**Viszontagságos történet
Sokszor újból és újból megfogalmazták
ugyanazokat a kívánságokat
de a megvalósítás elmaradt**

1962-es tanterv („reformtanterv”)

Cél

- alapismeretek kialakítása
- jártasságok kialakítása
- szocialista világnézet megalapozása

Nyitott iskola – nem kívánt lezárt ismereteket adni
⇔ a középfokú oktatás általános igénye

Környezetismeret tantárgy bevezetése (1-4. o.)

előzmény: 1945 után 3. o. Lakóhelyism., 4.o. Magyaro.fr.

4 + 3 = 7 év földrajztanulás

Általános iskola 5-8.o. földrajz – lineáris elrendezés

Gimnázium I-III. o. földrajz – koncentrikus ráépülés

Koncepció: alapismeretek + regionális földrajz

1973-as ta

MSZMP KB. hat. Az állami

Cél: tananyagcsökkentés
kevesebb ismeretanyag –

új taneszközök (mf., tk.,

+ követelményrendszer

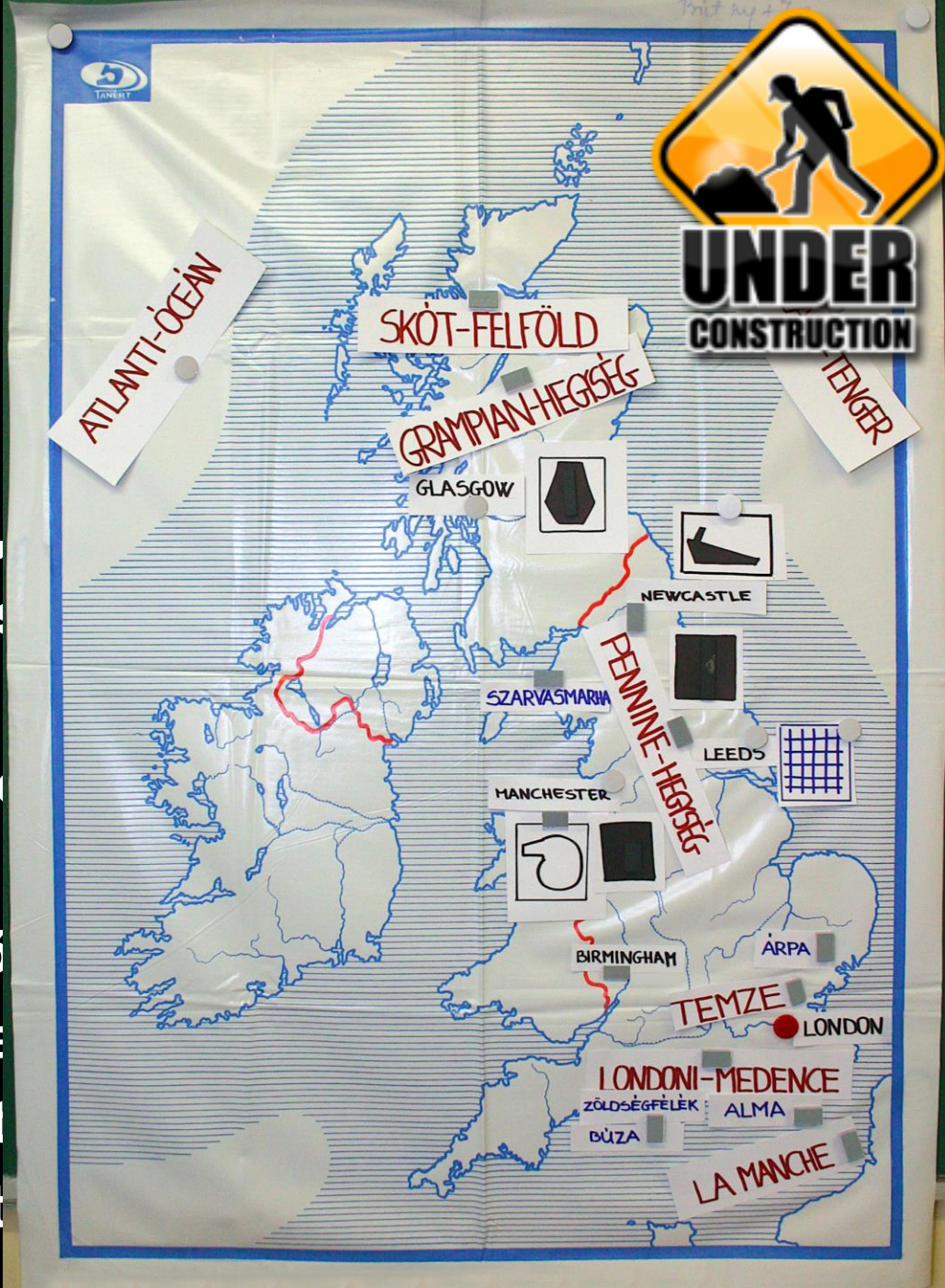
új szemléltetőeszközök

(applikációs kontúrtérke

Módszer:

- törzsanyag + kiegészítő
- gyakorló órák kijelölése

**Eredmény: túlszabályozott
nem igazodott**

1978-as tanterv

Alapelv:

- Tovább lépés a nevelő iskola irányába
 - A tantárgyi szétaprózottság megszüntetése
környezetismeret integrált jellege (4-5. o.)
- „**Kerettanterv**” ⇒ **fakultációs rendszer** bevezetése
(7-8.o. + III-IV.o.)

Változások:

1. A hangsúlyt a **követelményrendszerre** helyezték
ismeretek + tanulók magatartása, képességei, világnézete

a tanárok egy részének érthetetlenné vált

2. **Törzsanyag** és kiegészítő anyag átértelmezése
általános képességű tanulókra
a tanulási idő 2/3-a alatt – differenciált foglalkoztatás
de a minősítés alapja csak a törzsanyag lehet
3. A továbbhaladáshoz szükséges **minimum** jelölése
célja: időben fel lehessen tárni a hiányosságokat
4. A gyerekek önálló tevékenykedtetése, gondolkodtatása
5. A szaktudományok új eredményeinek beépítése a tananyagba

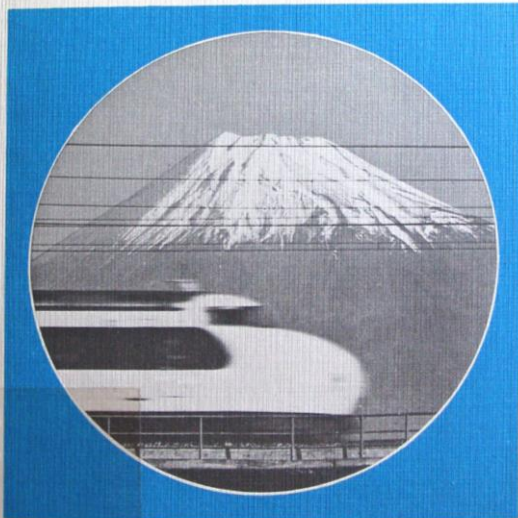
94-K-II.
F85
Gimnázium

Dr. Probáld Ferenc

Földrajz

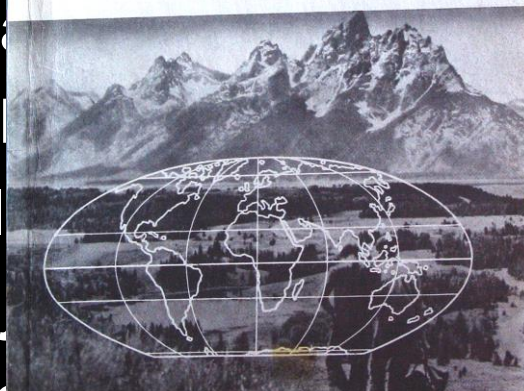
II. osztály

NAGY VENDELNÉ
DR. UDVARHELYI KÁROLY

FÖLDRAJZI MUNKAFÜZET

az általános iskola 6. osztálya számára

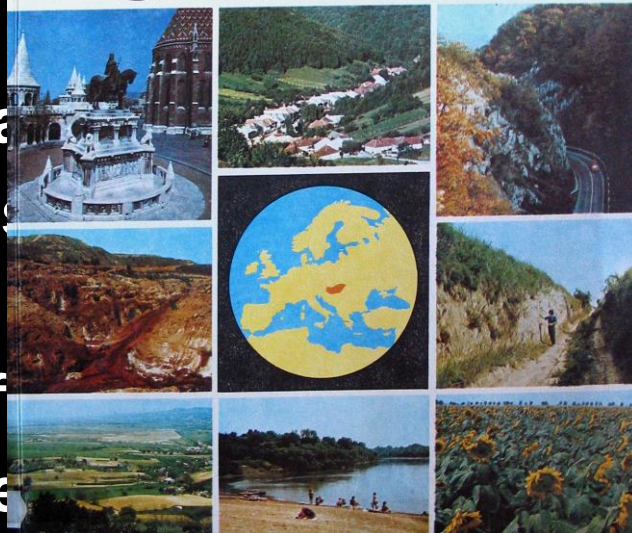
Általános iskola

Nagy Vendelné dr. Udvarhelyi Károly

TK
N.30

FÖLDRAJZ 8.

Környezetismeret

az általános iskola 5. osztálya számára

I-II.o. Földrajz

I.o. általános fr. (term.fr. + gazdasági)

II.o. régióként regionális fr. + Mo. ga

1986 – Tantervi korrekció

Követelménymódosítás 1986/87-től

(a földrajzot csak 1989/90-től érintette)

Célja: a tanterv feszített ütemének csökkentése

Módszere:

A törzsanyag feldolgozását biztosítani

- tantárgyak közötti átfedések csökkentése
- tananyag belső átrendezése
- óraszám rugalmasabb felhasználása

Szakmai korrekciók (pl. monszunéghajlatok, „kis tigrisek”, demográfiai robbanás, É-tengeri kőolaj)

1988-as tantervmódosítás

Konceptcionálisan és tartalmilag formális
Általános iskolák – hetes / ciklusos óraterv

⇒ **Óraszámcsökkenések:**

1.o. megszűnt a környezetismeret

2-5.o. céljának csak a természetismeretet tekintik

Óraterv	6. osztály	7. osztály	8. osztály
Ciklusos (2 hetente)	3 / 4	4 / 3	4 / 3
Hetes	2	2 / 1	2 / 1

Egyszintű tantervi szabályozás

állami / központi tantervek

= a tanítás kötelező tartalma és rendje

1777–1995

Fokozatosan, lassan enged teret a tanári szabadságnak

Központi tantervek műfaji sajátosságai

A tantárgy céljai és feladatai

Tananyag osztályonként

Évi órakeret felosztása

Tantervi követelmények

Tantervi követelmények

Tartalmak

**Tanulói
teljesítmények,
tevékenységek**

**Nevelési
eredmények**

Tantervi követelmények

Tartalmak	Tanulói teljesítmények, tevékenységek	Nevelési eredmények
------------------	--	----------------------------

A követelményrendszer kategóriái

Fogalmak		Folyamatok	Összefüggések	Gyakorlatok
Általános	Egyedi			